

Sosnowiec, 15 września 2022 roku

Miejski Zakład Usług Komunalnych w Sosnowcu

Materiał na posiedzenie Komisji Gospodarki Komunalnej i Komunikacji Rady Miejskiej w Sosnowcu
w dniu 21 września 2022 roku

Temat posiedzenia: Ocena prac wykonywanych w ramach prac społeczno – użytecznych.

Miejski Zakład Usług Komunalnych w Sosnowcu umożliwia osobom skierowanym przez Sąd Rejonowy w Sosnowcu realizację orzeczenia w zakresie wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne oraz prace społecznie użyteczne (zwani dalej odpracowującymi).

Nieodpłatna, kontrolowana praca na cele społeczne stanowi obowiązek skazanego wchodzący w zakres orzekanej przez sąd kary ograniczenia wolności, normowany przepisami artykułów 34 i 35 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny (Dz.U. 2022 r. poz. 1183 z późniejszymi zmianami), artykułów 56-58 Kodeksu karnego wykonawczego (w przypadku przestępstw), artykułu 22 § 1 Ustawy z dnia 10 września 1999 roku Kodeks karny skarbowy (Dz.U. 2022 poz. 859 z późniejszymi zmianami), w przypadku przestępstw skarbowych oraz artykułów 20-21 Ustawy z dnia 20 maja 1971 roku Kodeks wykroczeń (Dz.U. 2021 poz. 2008 z późniejszymi zmianami) w przypadku wykroczeń.

Praca społecznie użyteczna stanowi orzeczoną przez sąd sposobem zamiennego wykonania grzywny, jeśli jej egzekucja okazała się bezskuteczna. Ten rodzaj pracy normują przepisy z artykułu 45 Kodeksu karnego wykonawczego, artykułu 185 Kodeksu karnego skarbowego oraz artykułu 25 Kodeksu wykroczeń. Praca ta wykonywana jest w tych samych podmiotach, co praca na cele społeczne w ramach kary ograniczenia wolności.

Odpowiedzialność za osoby odrabiające, pod względem bezpieczeństwa i pod względem prawnym rozkłada się na kilka organów.

Skarb Państwa pokrywa wydatki związane z ubezpieczeniem następstw nieszczęśliwych wypadków odpracowujących (art. 56a§1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny wykonawczy Dz.U.2021 pozycja 53 oraz Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie trybu postępowania przy zawieraniu przez podmioty uprawnione umowy

ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków skazanych wykonujących nieodpłatną, kontrolowaną pracę na cele społeczne oraz pracę społecznie użyteczną).

Kuratorzy sądowi ustalają rodzaj pracy, miejsce jej wykonania oraz termin rozpoczęcia prac. Ustalenia mają na celu odpowiednie dopasowanie rodzaju pracy i miejsca jej wykonywania do możliwości, umiejętności i posiadanych kwalifikacji zawodowych odpracowującego.

Prezydent miasta wyznacza gminne jednostki organizacyjne, w których może być wykonywana nieodpłatna, kontrolowana praca na cele społeczne i praca społecznie użyteczna.

Miejski Zakład Usług Komunalnych w Sosnowcu, jest zobowiązany umożliwić skazanym wykonywanie nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne (art. 56 §2 Kodeksu karnego wykonawczego), dążąc jednocześnie do zapewnienia zgodności działań z literą prawa oraz bezpieczeństwem pracowników. Do obowiązków Dyrektora należy m.in. dbanie o dobro pracowników, innych osób wykonujących prace zlecane i wykonywane na rzecz jednostki organizacyjnej oraz osób odpracowujących.

Osoby skierowane do naszej jednostki mają możliwość wykonywania prac od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00-13.00. W zależności od dostępności czasowej przebywają u nas 4,5 lub 6 godzin. Do wykonywania pracy otrzymują rękawice robocze, kamizelkę ostrzegawczą, fartuch oraz podnoski ochronne. Są zobowiązane odbyć szkolenie wstępne BHP. Wykonują prace podobne do tych, jakie wykonują nasi pracownicy, dlatego mają podobne do nich, niezbędne udogodnienia socjalne: przygotowana ocieplana szatnia wraz z szafkami ubraniowymi, swobodny dostęp do łazienki i bieżącej wody, w czasie upałów dostęp do dozowników z wodą pitną lub wody butelkowanej.

Praca wykonywana przez osoby odpracowujące, wykonujące ją w ramach kary jest niskoefektywna, praca jest często udawana, nie jest realnie i rzetelnie świadczona, co potwierdzają kierownicy komórek organizacyjnych Miejskiego Zakładu Usług Komunalnych w Sosnowcu, w których odpracowywanie ma miejsce.

- ✓ Aby w ogóle była wykonywana, przez cały czas jej trwania, grupę odpracowujących musi nadzorować mistrz lub brygadzysta, co jednocześnie wiąże się z brakiem możliwości wykonywania właściwej dla niego pracy na rzecz jednostki. Oznacza to wyłączenie w chwili obecnej nawet 5 osób z przewidzianych dla nich zadań służbowych do wykonania i generuje dodatkowe koszty.
- ✓ Kosztem osobowym jest także koszt pracownika komórki BHP, który w czasie, gdy powinien dbać o bezpieczeństwo i bezpieczne warunki pracy pracowników Miejskiego Zakładu Usług Komunalnych w Sosnowcu przeprowadza szkolenia wstępne dla osób odpracowujących, a następnie kontroluje bezpieczeństwo ich pracy w terenie.

- ✓ Koszty pośrednie, jakie Miejski Zakład Usług Komunalnych w Sosnowcu musi ponieść w związku z osobami odpracowującymi, to zapewnienie ogrzewanych pomieszczeń, bieżącej ciepłej wody w łazienkach i toaletach, energii elektrycznej, udostępnienia szafek na odzież.
- ✓ Kolejne koszty, bezpośrednie, każdej osoby odpracowującej to koszty zakupu fartuchów roboczych, kamizelek ostrzegawczych, podnosków ochronnych, rękawic ochronnych i roboczych, prania odzieży oraz wody butelkowanej, gdy praca odbywa się w terenie.

Oszacowanie kosztów osób odpracowujących					
Towar			cena jednostkowa	ilość	kwota
Szkolenia BHP (wycena rynkowa)			70	180	12600
Szafki odzieżowe			500	8	4000
Fartuchy			43,05	30	1291,5
Podnoski			100	20	2000
Kamizelki			18,5	200	3700
Rękawiczki typu wampirki			1,23	1000	1230
Rękawiczki gumowe			4,92	40	196,8
Rękawiczki ochronne			8	30	240
Woda butelkowa			0,74	1200	888
SUMA					26146,3
kwota oszacowana przypadająca na osobę odpracowującą				160	163,41

W powyższej tabeli nie zostały uwzględnione koszty czasu pracy pracowników Miejskiego Zakładu Usług Komunalnych, którzy by nadzorować pracę, doszkalać osoby odrabiające, dokonać zakupów, nie mogły wykonać przewidzianej dla nich w zakresie obowiązków pracy. W tabeli nie zostały też uwzględnione koszty energii oraz mediów, z których korzystają odpracowujący.

Zgodnie z § 4 ust 1 powołanego powyżej Rozporządzenia, każda osoba mająca wykonywać pracę na rzecz Miejskiego Zakładu Usług Komunalnych w Sosnowcu przechodzi szkolenie wstępne, w którym oprócz informacji zgodnych z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. 2004, nr 180, poz. 1860), otrzymuje informacje o konieczności przestrzegania ustalonego w miejscu pracy porządku i dyscypliny. Często zdarza się, że osoby odpracowujące łamią przyjęte regulacje, przez co utrudniają wykonywanie zadań naszym pracownikom. W konsekwencji może dojść nawet do skreślenia takiej osoby z listy odpracowujących oraz przesłanie do kuratora informacji o tym fakcie. Kurator może zawnioskować o ponowne przyjęcie danej osoby, na co Dyrektor zwyczajowo wyraża zgodę. Nie

może natomiast być zgody na ponowne przyjęcie do pracy osoby, która będąc pod wpływem alkoholu naraża siebie, innych odpracowujących oraz pracowników jednostki na niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub życia. Tymczasem do dnia dzisiejszego odnotowano dwadzieścia pięć przypadków podjęcia pracy pod wpływem alkoholu przez osoby odpracowujące. Zdarzały się przypadki agresji w stosunku do naszych pracowników oraz niszczenia czy kradzieży mienia jednostki przez te osoby.

Pomimo powyższego, z naszej strony zawsze deklarujemy gotowość przyjmowania osób odpracowujących, jednakże pod warunkiem, iż tutejsza jednostka każdemu będzie w stanie zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki pracy oraz w miarę możliwości każdego zabezpieczyć przed zakażeniem czynnikami chorobotwórczymi, w tym wirusem SARS-CoV-2. Gdyby jednostka nie zapewniła ciężących na niej odpowiedzialności pod względem bezpieczeństwa, złamany zostałby artykuł 220 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138), który stanowi, iż kto będąc odpowiedzialny za bezpieczeństwo i higienę pracy, nie dopełnia wynikającego stąd obowiązku i przez to naraża pracownika na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Dlatego kierownictwo Miejskiego Zakładu Usług Komunalnych w Sosnowcu, uwzględniając własne doświadczenie, a od 2021 roku opierając się na zapisach § 21 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 roku w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U.2021, pozycja 861), zgodnie z którym do dnia 31 stycznia 2022 r. wykonywanie zadań przez urząd administracji publicznej lub jednostkę organizacyjną wykonującą zadania o charakterze publicznym mogło podlegać ograniczeniu polegającym na wykonywaniu wyłącznie zadań niezbędnych do zapewnienia pomocy obywatelom, postanowiło wstrzymać czasowo obowiązek przyjmowania osób odpracowujących. 1 marca 2022 roku Miejski Zakład Usług Komunalnych w Sosnowcu wznowił przyjęcia osób odpracowujących, skierowanych orzeczeniami Sądu do wykonywania prac społecznych i społecznie użytecznych. Należy podkreślić, iż ustawowe obowiązki nałożone na jednostkę organizacyjną są realizowane w sposób rzeczywisty, zgodny z literą prawa i obopólnymi ustaleniami.

Zgodnie z art. 304 § 4 Kodeksu Pracy, w przypadku wykonywania prac w miejscu, do którego mają dostęp osoby niebiorące udziału w procesie pracy, pracodawca jest obowiązany zastosować środki niezbędne do zapewnienia ochrony życia i zdrowia tym osobom. Pracodawca jest obowiązany zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki pracy, o których mowa w art. 207 § 2 Kodeksu Pracy, osobom fizycznym wykonującym pracę na innej podstawie niż stosunek pracy w zakładzie pracy lub w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę, a także osobom prowadzącym w zakładzie pracy lub w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę na własny rachunek działalność gospodarczą.

Zgodnie z deklarowaną przez Miejski Zakład Usług Komunalnych w Sosnowcu liczbą osób odpracowujących w całym 2022 roku, zobowiązaliśmy się do przyjęcia 180 osób (Deklaracja nr DSP.0294.2022). Niestety nasze ograniczenia lokalowe oraz dotyczące zasobów ludzkich i możliwości oddelegowywania pracowników do nadzoru nad odpracowującymi są ograniczone. Złożyły się na to obostrzenia stanu epidemii (następnie zagrożenia epidemicznego), a także obowiązek zapewnienia wszystkim osobom skierowanym w tak krótkim czasie praw wynikających z zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. Ze względu na brak możliwości rozdysponowania połowy liczby osób przewidzianych na cały rok, w ciągu miesiąca w początkowym okresie tegorocznej współpracy (miesiące marzec – czerwiec) zdarzały się znaczne opóźnienia w terminach odpracowania zasądzonych kar.

Przed pandemią, ilości kierowanych do jednostki osób odpracowujących, przekraczały nawet o 100 % liczbę obopólnych ustaleń (dotyczących możliwości przyjęcia osób odrabiających - deklaracja Samorządowej Jednostki Organizacyjnej, przesyłana do sądu na przełomie roku kalendarzowego). Na chwilę obecną, w okresie zagrożenia epidemicznego i zbliżającego się okresu jesiennego (a także związanej z tym zwiększonej zachorowalności), nie jest możliwe zwiększenie przyjęcia deklarowanej liczby osób. Tym bardziej, że w bieżącym roku jednostka przyjęła do pracy kilkadziesiąt osób z Ukrainy (w ramach robót publicznych) oraz kilkunastu więźniów (w ramach umowy), którzy świadcząc sumiennie pracę dla jednostki, także wymagają dodatkowego, stałego nadzoru.

Należy pamiętać, że pełne otwarcie naszej jednostki dla osób odpracowujących nastąpiło po dwuletniej przerwie, po podwójnej kontroli warunków pracy tych osób, przeprowadzonej przez Państwową Inspekcję Pracy oraz Państwową Inspekcję Sanitarną. Pomimo, że 1 marca bieżącego roku ze względu na stan epidemii obowiązywało Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 lutego 2022 roku w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U.2022, poz. 473), wyraziliśmy zgodę na przyjmowanie skierowanych osób.

Dla wspólnego bezpieczeństwa, musieliśmy jednak wprowadzić pewne ograniczenia. Stąd w początkowym okresie liczba osób odpracowujących była ograniczona do 10/dzień z jednoczesnym wyłączeniem jako miejsca odpracowania Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt. Obecnie liczba osób odpracowujących mogąca każdego dnia wykonywać karę w naszej jednostce wynosi 15. Udostępniamy cztery komórki organizacyjne; Dział Gospodarczy przy ulicy Plonów (8 osób/dzień), Dział Botaniczno – Zoologiczny w dzielnicy Kazimierz (3 osoby/dzień), Dział Usług Cmentarno – Pogrzebowych na pograniczu dzielnic Niwka i Dańdówka (2 osoby/dzień) oraz Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w dzielnicy Milowice (2 osoby/dzień). Liczba osób, które możemy przyjąć do poszczególnych komórek organizacyjnych, jest determinowana liczbą pracowników tych komórek mogących wykonywać prace nadzorujące oraz możliwością zapewnienia warunków BHP

i bezpieczeństwa osób odrabiających oraz samych pracowników. Zasady bezpieczeństwa pracy oraz przyjmowania skierowanych do nas osób zapisane są w instrukcji BHP dla osób odpracowujących.

Dyrektor Miejskiego Zakładu Usług Komunalnych w Sosnowcu realizując statutowe działania jednostki jest zobowiązany zapewnić bezpieczeństwo pracownikom w czasie wykonywania powyższych zadań. Umożliwienie osobom odpracowującym wykonywanie ich kar jest jednym z zadań jednostki, które rzetelnie wykonujemy, ale nie możemy pozwolić by było ono nieskoordynowane lub zagroziło pozostałym zadaniom.

- W marcu zostało pozytywnie przeszkolonych pod względem BHP 97 osób odrabiających,
- w kwietniu 30 osób,
- w maju 14 osób,
- w czerwcu 12 osób,
- w lipcu 3 osoby,
- w sierpniu 4 osoby.

Daje to liczbę 160 osób, które w przeciągu 6 miesięcy zostały przeszkolone oraz ustaliły dni, w których wykonują prace społecznie użyteczne pod nadzorem pracowników Miejskiego Zakładu Usług Komunalnych w Sosnowcu (nie brano pod uwagę osób, które przyszły na szkolenie wstępne pod wpływem alkoholu). Osoby skierowane do tutejszej jednostki mają zróżnicowane wyroki, wahające się od 1 do 24 miesięcy oraz od 20 do 40 godzin pracy w ciągu miesiąca.

Nie jest jednak wykluczone, że jeżeli sprawdzi się ilość odpracowujących w liczbie 15 na dzień, nie będzie dochodziło do niebezpiecznych zachowań z ich strony ani wzrostu zachorowań na choroby zakaźne, tutejsza jednostka może zwiększyć limity dzienne. Przy czym należy podkreślić, że także w chwili obecnej, osoby odpracowujące kary mogą wykonywać je w sposób zaplanowany i zgodny z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 czerwca 2010 roku w sprawie podmiotów, w których jest wykonywana kara ograniczenia wolności oraz praca społecznie użyteczna (Dz.U. 2010 r., nr 98, poz. 634).

Jednostka współpracuje na bieżąco z kuratorami sądowymi. Czynione są wizyty kuratorów w naszej jednostce, w szczególności w komórkach, do których kierowani są odpracowujący. Zgodnie z § 7 ust 1 powołanego Rozporządzenia z dnia 1 czerwca 2010 roku, kuratorom sądowym przesyłana jest informacja dotycząca wykonania harmonogramu pracy, liczby godzin przepracowanych przez skazanego, rodzaju wykonywanej przez niego pracy, dnia rozpoczęcia i zakończenia pracy, niezgłoszenia się do pracy, niepodjęcia przydzielonej pracy oraz opuszczenia pracy bez usprawiedliwienia.

Załączniki

- Instrukcja BHP
- Wykres dotyczący osób odpracowujących w 2022 roku

DYREKTOR
Karnowski
Bartosz Karnowski

STARSZY SPECJALISTA
ds. BHP
Kusy
Wojciech Kusy

